

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 grudnia 2021 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych - I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 21 grudnia 2021 roku ustalił wysokość emerytury A. P. i podjął jej wypłatę od 1 grudnia 2021 roku, tj od miesiąca w którym złożono wniosek.

Organ rentowy wskazał, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zaewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc od którego przysługuje wypłata emerytury; emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem dzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze życia ustalone na dzień ogłoszenia wniosku o podjęcie wypłaty emerytury tj na dzień 21 grudnia 2021 roku, przy czym:

- kwota składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 196.120,83 złotych
- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 434.033,75 złotych
- średnie dalsze trwanie życia wynosi 166,10 miesięcy
- wyliczona kwota emerytury wynosi 3793,83 złotych.

Jednocześnie organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do rekompensaty wskazując, iż przysługuje ona ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948 roku, jeżeli przed dniem 1 stycznia 2009 roku ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszący co najmniej 15 lat. Organ rentowy uznał, iż dokument który przedłożył wnioskodawca ubiegając się o świadczenie nie jest świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach oraz zawiera daty zatrudnienia wykraczające za datę 1 stycznia 2009 roku.

(decyzja k. 9- 11 plik I akt ZUS)

W dniu 21 stycznia 2022 roku A. P. odwołał się od powyższej decyzji w zakresie odmowy przyznania prawa do rekompensaty. W uzasadnieniu swego stanowiska podniósł, iż był kierowcą pojazdów ciężarowych autobusów miejskich i autokarów o ładowności powyżej 12 ton począwszy od 1975 roku z przerwami spowodowanymi transformacją. (odwołanie k. 3)

Decyzją z dnia 24 stycznia 2022 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych - I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 30 grudnia 2021 roku (złożonego wraz z dokumentami w uzupełnieniu wniosku o przyznanie rekompensaty) odmówił A. P. przyznania prawa do rekompensaty. W uzasadnieniu wskazano, że na dzień 1 stycznia 2009 roku nie został udowodniony wymagany 15 letni okres pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W ocenie organu na podstawie dokumentów dostarczonych do wniosku oraz znajdujących się w aktach emerytalnych brak jest świadectw pracy potwierdzających pracę w warunkach szczególnych, przedłożone dokumenty nie zawierają informacji, że praca wykonywana była stale i w pełnym wymiarze, ponadto zakłady pracy nie powołują się na odpowiednie rozporządzenie potwierdzające zajmowane stanowiska zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku oraz na zarządzenia resortowe odpowiedniego ministra. Organ rentowy wskazał nadto, że zatrudnienie wnioskodawcy w Miejskim Przedsiębiorstwie (...) w okresie od 1 grudnia 1975 roku do 31 lipca 1979 roku w chwili obecnej nie może być uwzględnione do obliczenia kapitału początkowego, gdyż świadectwo pracy nie spełnia wymogów formalnych (brak czytelnego podpisu osoby upoważnionej). (decyzja –k. 20 plik 1 akt ZUS)

Odpowiadając na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji. Jednocześnie wskazując na wydanie decyzji z dnia 24 stycznia 2022 roku podniesiono, iż na podstawie dostarczonych do wniosku dokumentów oraz tych znajdujących się w aktach emerytalnych brak świadectw pracy potwierdzających pracę wnioskodawcy w warunkach szczególnych z tytułu zatrudnienia w:

- (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w okresie od 2 stycznia 1997 roku do 1 kwietnia 1997 roku i od 2 kwietnia 1997 roku do 31 sierpnia 1999 roku na stanowisku kierowca przewóz międzynarodowych,

- w (...) Centrum (...) w okresie od 13 sierpnia 1979 roku do 31 października 1986 roku, ostatnio na stanowisku kierowcy autobusu powyżej 15 miejsc siedzących ,

- w Zakładach (...) w okresie od 1 lipca 1988 roku do 31 stycznia 1991 roku, ostatnio na stanowisku kierowcy autobusu.

Organ rentowy wskazał, że przedłożone dokumenty nie zawierają informacji, że praca wykonywana była stale i w pełnym wymiarze, ponadto zakłady pracy nie powołują się na odpowiednie rozporządzenie potwierdzające zajmowane stanowiska zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku oraz na zarządzenia resortowe odpowiedniego ministra, a nadto zatrudnienie w Miejskim Przedsiębiorstwie (...) w okresie 1 grudnia 1975 roku do 31 lipca 1979 roku nie może być obecnie uwzględnione do obliczenia kapitału początkowego, gdyż świadectwo pracy nie spełnia wymogów formalnych z uwagi na brak czytelnego podpisu osoby upoważnionej.

(odpowiedź na odwołanie k. 6)

Na rozprawie w dniu 18 sierpnia 2022 roku wnioskodawca sprecyzował, iż oprócz okresów uznanych decyzją z dnia 30 czerwca 2022 roku przez organ rentowy za pracę w szczególnych warunkach w zakresie prawa do rekompensaty ostatecznie domaga się uznania za taką okresów zatrudnienia w MPK od 1 grudnia 1975 roku do 31 lipca 1979 roku, okresu zatrudnienia w Spółdzielni (...) od 19 stycznia 1977 roku do 21 czerwca 1998 roku oraz w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością od 2 kwietnia 1997 roku do 31 sierpnia 1999 roku. (stanowisko procesowe wnioskodawcy e-protokół z rozprawy z dnia 18.08.2022 r. 00:00:55-00:21:50)

Wobec złożenia w toku procesu tj. w dniu 24 sierpnia 2022 roku przez wnioskodawcę kolejnych świadectw wykonywania prac w szczególnych warunkach za okres zatrudnienia w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością i w Spółdzielni (...) organ rentowy w piśmie procesowym z dnia 14 września 2022 roku przyznał, iż łączny staż pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach wynosi 14 lat , 6 miesięcy i 13 dni, jednak wobec nieudowodnienia 15 lat pracy w szczególnych warunkach organ rentowy podtrzymał swój wniosek o oddalenie odwołania. (pismo k. 48)

Na rozprawie w dniu 11 października 2022 roku wnioskodawca poparł odwołanie i wniósł o zaliczenie do okresu pracy w szczególnych warunkach już uznanych przez organ rentowy okresów zatrudnienia w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w okresie od 2 stycznia 1997 roku do 31 sierpnia 1999 roku. (stanowisko procesowe wnioskodawcy e-protokół z rozprawy z dnia 11.10.2022 r. 00:01:10-00:11:12)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. P. urodził się w dniu (...). (okoliczność bezsporna)

W okresie od 1 grudnia 1975 roku do 31 lipca 1979 roku i od 14 czerwca 2010 roku do 20 grudnia 2021 roku wnioskodawca był zatrudniony w Miejskim Przedsiębiorstwie (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł.. (świadectwo pracy k. 19 akt ZUS, opinia za okres zatrudnienia od 1grudnia 1975 oryginał k. 2 plik II akt ZUS. k. 12, świadectwo pracy k. 7 plik I akt ZUS)

Pracodawca wnioskodawcy - Miejskie Przedsiębiorstwo (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. wystawił w dniu 22 sierpnia 2022 roku świadectwo wykonywania prac w warunkach szczególnych, w którym wskazano, iż A. P. był zatrudniony u tego pracodawcy od 1 grudnia 1975 roku do 31 lipca 1979 roku i w tym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów wymienione w wykazie A działu VIII poz. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 – Dz. U. nr 8 poz. 43, na stanowisku

kierowca autobusu o liczbie miejsc siedzących powyżej 15 wymienionym wykazie A dziale VIII poz 2 pkt 2 zawartym w załączniku nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 1 lipca 1983 w sprawie stanowisk pracy w zakładach pracy resortu administracji, gospodarki terenowej i ochrony środowiska, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do niższego wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy (D. Urz. Ministerstwa Administracji, (...) Terenowej i ochrony (...) nr 2 poz 3 z dnia 27 lipca 1983 r.) nie wykonywał pracy kierowcy autobusu w dniach 22 stycznia 1977 roku i 15 grudnia 1977 roku. (świadczenie wykonywania prac w warunkach szczególnych z 22.08.2022 r. koperta k.46)

Wnioskodawca legitymuje się też zaświadczeniem z dnia 20 grudnia 2021 roku, w którym wskazano, iż A. P. będąc zatrudnionym w Miejskim Przedsiębiorstwie (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. w okresie od 14 czerwca 2020 roku do 20 grudnia 2021 roku w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kierowców autobusów, trolejbusów oraz motorniczych tramwajów w transporcie publicznym wymienione w pozycji 8 załącznika nr 2 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (tj Dz.U 2018 poz 1924 na stanowisku kierowca autobusu. (zaświadczenie k. 8 plik I akt ZUS)

W okresie od 13 sierpnia 1979 roku do 31 października 1986 roku wnioskodawca był zatrudniony w (...) Centrum (...), ostatnio na stanowisku kierowcy autobusu powyżej 15 miejsc siedzących. (świadczenie pracy k. 18 plik I akt ZUS, k. 14)

Pracodawca ten w dniu 16 czerwca 2003 roku wystawił wnioskodawcy świadectwo wykonywania prac w warunkach szczególnych, w którym wskazał, iż A. P. w okresie od 13 sierpnia 1979 roku do 31 października 1986 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kierowcy autobusu o liczbie miejsc siedzących powyżej 15, na stanowisku kierowcy autobusu powyżej 15 miejsc siedzących, wymienionym w dziale VIII poz. 2 pkt 2 wykazu A stanowiącego załącznik Nr 1 do Zarządzenia nr 26 Ministra Kultury i Sztuki z dnia 1 lipca 1983 w sprawie wykonywania prac w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu kultury i sztuki (z późn zm.). (świadczenie wykonywania prac w warunkach szczególnych k. 4 plik II akt ZUS, k. 13)

W okresie od 19 stycznia 1987 roku do 21 czerwca 1988 roku A. P. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego w Spółdzielni (...) w Ł.. (świadczenie pracy k. 15)

Spółdzielnia ta w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 23 sierpnia 2022 roku wskazała, iż ubezpieczony we wskazanym okresie zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony (na stanowisku kierowca samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony – wykaz A dział VIII poz 2 pkt 1 wykazu stanowiącego załącznik do Uchwały nr 64/83 Zarządu Głównego (...) Związku Spółdzielni Rolniczych (...) z dnia 25.07.1983 w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy spółdzielczości rolniczej. (świadczenie wykonywania prac w warunkach szczególnych z 23.08.2022 r. koperta k 46)

W okresie od 1 lipca 1988 roku do 31 stycznia 1991 roku A. P. był zatrudniony w Zakładach (...) na stanowisku kierowcy autobusu. (świadczenie pracy k. 17 plik I akt ZUS)

Powyzszy okres również objęty został świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 14 lipca 2003 roku wystawionym przez (...) S.A. w upadłości, w którym wskazano iż wnioskodawca w okresie zatrudnienia w Zakładach (...) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kierowcy autobusu o liczbie miejsc powyżej 15 na stanowisku kierowca autobusu wymienionym w wykazie A dziale VII poz 2 pkt 4 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z dnia 7.07.1987 w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach resortu przemysłu chemicznego i lekkiego. (świadczenie wykonywania prac w warunkach szczególnych k. 5 plik II akt ZUS k. 16)

W okresie od 2 stycznia 1997 roku do 1 kwietnia 1997 roku i od 2 kwietnia 1997 roku do 31 sierpnia 1999 roku wnioskodawca był zatrudniony w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. na stanowisku kierowca przewozów międzynarodowych. (świadczenia pracy k. 15 i 16 plik I akt ZUS k. 17)

Przedmiotem działalności wskazanego przedsiębiorstwa było świadczenie usług transportowych, wykonywanych samochodami ciężarowymi, głównie przewóz pieczarek, cytrusów z Polski do Holandii, Francji, czasami przewozem innych towarów. Wnioskodawca jeździł wówczas samochodami TIR - naczepami z ciągnikiem o ładowności 24 tony, cały zestaw zbliżał się do 40 ton. Wnioskodawca jako kierowca miał obowiązek stosowania tachografów, które wówczas były montowane tylko w samochodach ciężarowych. Jako kierowca wnioskodawca pracował w pełnym wymiarze czasu pracy. Nie miał przerw w pracy, przestojów. (pisemny zakres obowiązków koperta k. 56, zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej k. 13 plik I akt ZUS k. 18 , decyzja w przedmiocie wykreślenia wskazanego podmiotu z ewidencji działalności gospodarczej k. 14 plik I akt ZUS k. 19, tarcza tachografu z dnia 13-15.05.1999 r. zlecenia załadunku na 2.10.1997 , zlecenie załadunku na 26/27.08.1997 r. koperta k. 46, wpisy w kalendarzu za 1999 r. koperta k. 56 zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 11.10.2022 r. 00:13:04 -00:16:05 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 18.08.2022 r. 00:01:29-00:21:50)

W dniu 2 listopada 2021 r. wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę z rekompensatą (wniosek k. 1-4 plik I akt ZUS)

W dniu 30 grudnia 2021 roku uzupełniając wniosek o rekompensatę wnioskodawca przedłożył w organie rentowym kolejne dokumenty związane z prawem do ww. świadczenia. (wniosek z załącznikami k. 12-19 plik I akt ZUS)

W konsekwencji powyższego wydano decyzję odmawiającą prawa do rekompensaty z dnia 24 stycznia 2022 roku. (decyzja k. 20 plik I akt ZUS)

W związku z przedłożeniem części wskazanych wyżej dokumentów przez wnioskodawcę w toku przedmiotowego postępowania tj. w dniu 14 czerwca 2022 r. w dniu 27 czerwca 2022 r. organ rentowy wydał decyzję o ponownym ustaleniu kapitału początkowego poprzez doliczenie do stażu, wcześniej nie uznanego okresu zatrudnienia w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. w okresie od 1 grudnia 1975 roku do 31 lipca 1979 roku. W konsekwencji powyższego do obliczenia kapitału początkowego przyjęto 19 lat 18 miesięcy i 17 dni stażu, ustalając wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 100.489,29 zł. Na tej podstawie w dniu 30 czerwca 2022 r. wydano decyzję o przeliczeniu emerytury od 1 grudnia 2021 r. tj od daty podjęcia wypłaty świadczenia. Kwota emerytury wyniosła 4.566,76 złotych. (bezsporne, wniosek o ponowne obliczenie świadczenia emerytalno- rentowego wraz z załączonymi dokumentami k. 1-5 plik II akt ZUS, decyzja o ponownym ustaleniu kapitału początkowego k. 16 plik II akt ZUS decyzja emerytalna k. 12 plik II akt ZUS)

Jednocześnie także w dniu 30 czerwca 2022 r. wydana została decyzja o odmowie prawa do rekompensaty za prace wykonywane w warunkach szczególnych, z uwagi na fakt, że na wymagane 15 lat pracy w szczególnych warunkach wnioskodawca udowodnił 9 lat, 9 miesięcy i 19 dni pracy w (...) Centrum (...) oraz od 1.07.1988 do 31.01.1991 r. w (...) S.A. (decyzja k. 15 plik II akt ZUS)

Wobec złożenia przez wnioskodawcę w dniu 24 sierpnia 2022 r. kolejnych dowodów tj wspomnianych świadectw wykonywania prac w szczególnych warunkach za okres zatrudnienia w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. i w Spółdzielni (...) organ rentowy ostatecznie uznał za udowodniony łączny staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 14 lat 6 miesięcy i 3 dni z uwzględnieniem okresów zatrudnienia w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł., w (...) Centrum (...), w Spółdzielni (...) i w (...) S.A. (bezsporne ,pismo k. 48)

Odwołujący się nie nabył prawa do emerytury pomostowej, ani prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. (bezsporne)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie, w szczególności o dokumenty zawarte w załączonych do akt sprawy aktach ZUS, jak i złożone w toku procesu w szczególności świadectwa wykonywania prac w warunkach szczególnych, świadectwa pracy dostępne dokumenty osobowe i inne, w tym zlecenia załadunku towaru, tarczkę tachografu, kalendarz wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł., potwierdzających charakter wówczas wykonywanej przez wnioskodawcę pracy – kierowcy samochodu ciężarkowego z naczepą o ładowności 24 ton.

Przesłuchanie wnioskodawcy Sąd ocenił jako wiarygodne, korespondujące ze wskazanymi dokumentami, nie znajdując żadnych podstaw, by kwestionować ich szczerłość i zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy. Jednocześnie organ rentowy nie zgłosił wniosków dowodowych mających na celu wykazanie okoliczności przeciwnych.

Podkreślić należy iż ostatecznie w toku procesu organ rentowy uznał za udokumentowane wszystkie sporne okresy wykonywania prac w warunkach szczególnych z wyjątkiem okresu zatrudnienia wnioskodawcy od 2 stycznia 1997 roku do 1 kwietnia 1997 roku i od 2 kwietnia 1997 roku do 31 sierpnia 1999 roku w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne.

Zgodnie z art. 21 ust.1 ustawy o emeryturach pomostowych (tj. Dz. U. z 2018 r. , poz. 1924) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Stosownie do treści ust. 2 tego przepisu rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W myśl art. 23 ust.1 i 2 powołanej ustawy ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę; rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (zob. np. M. Zieleniecki, Komentarz do art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych, LEX/el. 2017; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 31.03.2016 r., III AUa 1899/15, LEX 2044406).

Przepisy art. 2 pkt 5 i art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych formułują dwie zasadnicze przesłanki nabycia prawa do rekompensaty, tj.:

- 1) nienabycie prawa do emerytury pomostowej,
- 2) osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze do dnia wejścia w życie ustawy tj. do 31.12.2008 r. w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszącego co najmniej 15 lat.

Przesłanką negatywną zawartą w art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych jest nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Skoro zgodnie z art.23 ustawy o emeryturach pomostowych rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r., to warunek sformułowany w art. 21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Analiza układu warunkującego prawo do emerytury pomostowej prowadzi do wniosku, że świadczenie to przysługuje tym pracownikom, którzy osiągnęli co najmniej 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale nie nabyli prawa do emerytury

pomostowej z powodu nieuznania ich pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

W przedmiotowej sprawie bezsporne jest, że odwołujący się nie nabył prawa do emerytury pomostowej, ani prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Stosownie natomiast do treści art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2022r. poz. 504) za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei przepis art. 32 ust.4 stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, to jest na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 z późn. zm.).

Z §1 cytowanego rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wymienione w §4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia.

Przepis § 2 ust.1 rozporządzenia ustala, że za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W niniejszym postępowaniu wnioskodawca ostatecznie domagał się ustalenia, że w spornych okresach od 2 stycznia 1997 roku do 1 kwietnia 1997 roku i od 2 kwietnia 1997 roku do 31 sierpnia 1999 roku będąc zatrudnionym w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. na stanowisku kierowcy przewozów międzynarodowych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych - pracę kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony i tym samym spełnia warunki do przyznania rekompensaty. Pozostałe okresy, w których podnosił, iż pracował w warunkach szczególnych nie były już bowiem przez organ rentowy kwestionowane.

Powołane rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w § 2 ust. 2 zobowiązuje zakłady pracy do stwierdzenia okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji.

Natomiast rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz.1412) określone zostały środki dowodowe, które powinny być dołączone do wniosku, stwierdzające okoliczności uzasadniające przyznanie tego świadczenia.

W myśl § 21-23 powołanego rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów, oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia. W przypadku zaś ubiegania się pracownika o przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty. Wyjątek od zasady ustalonej w powołanym przepisie jest zawarty w § 25 wymienionego rozporządzenia, który przewiduje, że okresy zatrudnienia mogą być udowodnione zeznaniami świadków, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Tym samym brak świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych lub wydanie świadectwa, które nie spełnia wymagań formalnych nie przekreśla ustalenia, że tego rodzaju praca była wykonywana. W szczególności ubezpieczony może wykazywać innymi środkami dowodowymi, że praca świadczona była w warunkach szczególnych. W postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych stosuje się bowiem te same reguły dowodzenia, jak w zwykłym procesie cywilnym. W szczególności zastosowanie mają art. 6 k.c., art. 232 k.p.c. W sprawie o świadczenia z tytułu pracy w warunkach szczególnych, gdzie przedmiotem ustaleń sądu ma być charakter zatrudnienia, dokonywanie ustaleń stanu faktycznego odbywa się z reguły poprzez przeprowadzenie dowodów osobowych oraz - o ile to jest możliwe - dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych. Osobowe źródła dowodowe (w tym zarówno zeznania świadków, jak i strony procesowej) muszą być skonfrontowane z istniejącą dokumentacją i dopiero uzyskanie przekonania graniczącego z pewnością co do przebiegu zatrudnienia, może pozwolić na pozytywne rozstrzygnięcie o prawie do świadczeń. Ocena osobowych źródeł dowodowych musi być przy tym wolna od jakiegokolwiek dowolności, uwzględniając reguły logiki oraz zasady doświadczenia zawodowego. (tak SA w Szczecinie w wyroku z dnia 27 października 2016 r III AUa 41/16 LEX nr 2151525)

Dla rozstrzygnięcia spornej kwestii zasadnym stało się zatem ustalenie czy praca wykonywana przez wnioskodawcę w spornym okresie była pracą wykonywaną w warunkach szczególnych, o jakich mowa w cytowanych wyżej przepisach.

Wynikające z wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11 czerwca 2013 r. III AUa 1370/12 LEX nr 1339369).

Kwalifikacja pracy jako pracy w warunkach szczególnych odbywa się na podstawie kryterium stanowiskowo-branżowego (czyli konkretne stanowisko w określonej branży). Usystematyzowanie prac o znacznej szkodliwości dla zdrowia i uciążliwości w oddzielnych działach oraz przypisanie poszczególnych stanowisk pracy do odrębnych gałęzi gospodarki nie jest przypadkowe, gdyż konkretne stanowisko jest narażone na ekspozycję czynników szkodliwych w stopniu mniejszym lub większym w zależności od tego, w którym dziale gospodarki (branży) jest umiejscowione. Dlatego konieczny jest bezpośredni związek wykonywanej pracy z procesem technologicznym właściwym dla danego działu gospodarki. Oznacza to, że przynależność pracodawcy do określonej gałęzi gospodarki ma znaczenie istotne i nie można dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 4 z późn. zm.), wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane w tym akcie prawnym. Od kryterium branżowego można odstąpić w pewnych sytuacjach, gdy wykonywana jest praca uznana za szkodliwą dla jednej branży, mimo iż warunki jej wykonywania w innej branży są tak samo szkodliwe. Jeżeli pracownik w ramach swoich obowiązków stale i w pełnym wymiarze czasu pracy narażony był na działanie tych samych czynników, na które narażeni byli pracownicy innego działu przemysłu, w ramach którego to działu takie same prace zaliczane są do pracy w szczególnych warunkach, to zróżnicowanie tych stanowisk pracy musiałoby być uznane za naruszające zasadę równości w zakresie uprawnień do ubezpieczenia społecznego pracowników wykonujących taką samą pracę (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 grudnia 2016 r., III UK 40/16, LEX nr 2186064).

Dla oceny czy pracownik pracował w szczególnych warunkach nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 r. I UK 393/10, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2010 II UK 21/10).

Pełne zatrudnienie w warunkach szczególnych pojmowane jest jako bezwzględna cecha tego zatrudnienia jako uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia emerytalnego. Możliwe jest przy tym łączenie w przebiegu dniówki prac

o różnym charakterze polegające na wykonywaniu nie jednego, lecz kilku rodzajów prac w szczególnych warunkach, wymienionych w wykazie. W takim wypadku do czasu pracy w warunkach szczególnych zlicza się czas równolegle wykonywanych czynności tylko wtedy, gdy różne prace wszystkie łącznie lub każda z osobna odpowiadają pracom w szczególnych warunkach i wszystkie razem wykonywane są stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. (tak SA w Łodzi w wyroku z dnia z dnia 2 czerwca 2016 r., III AUa 1687/15, LEX nr 2062050)

Przy ustalaniu okresów pracy w szczególnych warunkach, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, nie jest natomiast dopuszczalne zaliczanie innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika w stopniu powodującym wcześniejszą utratę zdolności do zatrudnienia i nie zostały wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia z dnia 10 kwietnia 2014 r., II UK 395/13, Lex Nr 1455235).

Analiza treści wykazu A do powołanego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku wskazuje, że wymienione w Dziale VII W transporcie i łączności poz 2. prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów stanowią prace w szczególnych warunkach. Nadto Prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów na stanowisku kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony wymienione są w wykazie A, dziale VIII, poz. 2 pkt. 1 do zarządzenia nr 33 Ministra Łączności z dnia 16 maja 1983r., w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu łączności (Dz. Urz. (...).1983.3.32).

Przedkładając powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że zgromadzony i niepodważony przez organ rentowy materiał dowodowy w postaci zeznań wnioskodawcy i zgromadzonej dokumentacji w tym osobowej jednoznacznie potwierdza że obowiązki ubezpieczonego w ramach zatrudnienia na stanowisku kierowcy przewozów międzynarodowych w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. wykonywane w pełnym wymiarze czasu pracy odpowiadały pracy i stanowiskom określonym w powołanych aktach prawnych. Wnioskodawca w spornym okresie był kierowcą samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, wykonującym czynności w ramach transportu i przewozu towarów w transporcie międzynarodowym. Na obowiązki wnioskodawcy nie składały się jakiegokolwiek inne czynności. Pracę tego rodzaju wykonywał nieprzerwanie. Brak więc podstaw do kwestionowania szczególnego charakteru tak wykonywanych czynności.

Reasumując, stwierdzić należy, że po uwzględnieniu do okresu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia wnioskodawcy od 2 stycznia 1997 roku do 1 kwietnia 1997 roku i od 2 kwietnia 1997 roku do 31 sierpnia 1999 roku w (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. i okresu ostatecznie uznanego przez organ rentowy za udowodniony w toku procesu (14 lat 6 miesięcy i 3 dni) A. P. niewątpliwie spełnia wymóg posiadania 15-letniego okresu pracy w takim charakterze. Tym samym wnioskodawcy przysługuje prawo do rekompensaty.

W myśl art. 100 ust. 1. ustawy o emeryturach i rentach z FUS prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa.

Na mocy art. 129 ust. 1 cytowanej ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Mając na względzie powyższe Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję przyznając wnioskodawcy prawo do spornego świadczenia.

J.L.